

VOORTGANGSRAPPORTAGE ZUIDOOST-BRABANT

Bijlage bij Omgevingsagenda Zuidoost-Brabant ten behoeve van Omgevingsdag 8 december 2021

INLEIDING

Deze voortgangsrapportage december 2021 hoort bij de geactualiseerde Omgevingsagenda Zuidoost-Brabant 2021.

Een belangrijk uitgangspunt bij het instrument Omgevingsagenda is dat deze “altijd klaar is en nooit af”. Om dit adagium beter en praktisch hanteerbaar te maken is de tekst van de Omgevingsagenda aangepast met het oog op een langere houdbaarheid ervan. De intentie is dat de Omgevingsagenda niet meer jaarlijks aanpassing behoeft aan de actualiteit. Concreet zijn de hoofdstukken 1 tot en met 4 niet gewijzigd. Het oude hoofdstuk 5 (afspraken) is komen te vervallen. Het nieuwe hoofdstuk 5 biedt nu informatie over de lopende afsprakenkaders en programma’s die voorheen in de bijlagen stonden. In dit hoofdstuk zijn ook enkele nieuwe zaken opgenomen, waarmee wordt invulling gegeven aan de afspraken uit de Omgevingsdag van 14 juli 2021.

In de voortgangsrapportage ligt de focus op het schetsen van de “algemene voortgang” van de samenhangende (hoofd)opgaven zoals die in de Omgevingsagenda staan geformuleerd en op de procesinformatie bij de onderscheiden afsprakenkaders en programma’s. De inhoudelijke informatie over deze afsprakenkaders en programma’s staat in hoofdstuk 5 van de Omgevingsagenda en wordt niet meer herhaald in de voortgangsrapportage.

Met deze aanpassingen biedt de Omgevingsagenda een meer duurzaam kader voor het gesprek tussen provincie, waterschappen en de regio tijdens de halfjaarlijkse Omgevingsdagen, waarbij de voortgangsrapportage zicht biedt op de dynamische actualiteit en daarmee de actuele te bespreken onderwerpen tijdens de Omgevingsdagen, zo ook voor de Omgevingsdag van 8 december 2021. De eventueel op 8 december aanvullend te maken (proces) afspraken worden toegevoegd aan de Voortgangsrapportage, de aangepaste versie ontvangt u binnen enkele weken.

Hiermee ontstaat een structurerende werkwijze voor toekomstige Omgevingsdagen.

In de voortgangsrapportage bij de Omgevingsagenda 2022 wordt verslag gedaan van de voortgang op de afsprakenkaders en programma’s die in de Omgevingsagenda zijn opgenomen.

Als daar aanleiding voor is, worden op de Omgevingsdag van 8 december 2021 werkateliers georganiseerd voor het verkennen van opgaven uit de Omgevingsagenda. Tijdens de Omgevingsdag wordt verslag gedaan van besluitvorming en/of worden besluiten genomen op de in de Omgevingsagenda opgenomen kaders en programma’s.

DE VOORTGANG OP DE PROGRAMMA'S & AFSPRAKENKADERS

De voortgangsrapportage laat zien dat vrijwel alle afsprakenkaders en programma's goed lopen, er zijn twee rode signaleringen ('loopt niet volgens afspraak'), en enkele oranje signaleringen ('loopt volgens afspraak met aandachtspunten'). De rode knelpunten duiden op knelpunten in de voortgang en behoeven een bestuurlijke interventie vanuit de Omgevingsdag van 8 december.

De rode knelpunten zijn:

- *Het Programma Aardgasvrije wijken schiet – mede gelet op de omvang van de opgave – te kort. Ook zijn er tal van obstakels met betrekking tot regelen wetgeving.*
- *Het beoogde herstelplan voor het oplossen van de geurhinder door veehouderijen is op korte termijn niet in zicht. Daarnaast bemoeilijkt de huidige regelgeving de aanpak van geurhinder op lokaal niveau. Dit probleem vraagt mogelijk opschaling op Brabant/Limburg niveau.*

DE VOORTGANG OP DE OPGAVEN

De intentie van de samenwerkende partijen in Zuidoost-Brabant is om te werken aan een 'complete' regio. Uit praktisch oogpunt is gekozen de opgave op te splitsen in twee hoofdogaven: duurzame schaa sprong Brainport Eindhoven en nieuwe balans in het buitengebied. Zoals ook beschreven in de Omgevingsagenda is het mozaïeklandschap waarin stad en land elkaar

afwisselen kenmerkend voor Zuidoost-Brabant. De complementaire kwaliteiten van stad en land versterken elkaar. De regio's is één *daily urban system*.

Om de ambities dichterbij te brengen zijn op diverse niveaus afspraken gemaakt en programma's opgesteld. Een goede voortgang op de afsprakenkaders en programma's betekent nog niet dat daarmee automatisch voldoende voortgang wordt geboekt op de realisatie van de hoofdogaven en de ontwikkeling van de regio als geheel. De twee verhaallijnen, met de daaruit volgende (sub)opgaven, zijn een hulpmiddel om hieraan invulling te geven. Als samenwerkende partijen moeten we ons telkens de vraag blijven stellen of de contouren van de beoogde duurzame schaa sprong van Brainport Eindhoven en de gewenste nieuwe balans in het landelijk gebied in voldoende mate dichterbij komen of dat dit vraagt om aanvullende afspraken.

De Duurzame schaa sprong Brainport behelst drie opgaven: een stedelijke schaa sprong, het verduurzamen van de verstedelijking en een schaa sprong van de bereikbaarheid. Er wordt hard gewerkt aan de stedelijke schaa sprong. Met steun van het Rijk wordt er geïnvesteerd in de woning-bouwo pgave van het SGE (verstedelijkingsakkoord, Woondeal). Met het verstedelijkingsakkoord, Eindhoven KnoopXL en Brainport Smart District wordt gewerkt aan het toevoegen van hoogstedelijke inter-actiemilieus en topvoorzieningsstructuur. Door de demissionaire status van het kabinet is een bestuur-lijke afspraak met het Rijk over de regionale verstedelijking, ter

bestendinging van de MIRT afspraken uit november 2020, nog niet gemaakt.

De energietransitie is een belangrijke pijler onder het verduurzamen van de verstedelijking. De RES is deze zomer gereedgekomen voor besluitvorming. Met het programma aardgasvrije wijken wordt gewerkt aan het verduurzamen van de bestaande woningvoorraad. Vooralsnog betreft dit slechts één wijk in Eindhoven, Helmond werkt aan een transitie van het warmtenet. De ervaring is dat er sprake is van een gigantische en ingewikkelde opgave, waarvoor het programma Aardgasvrije wijken te kort schiet. Extra maatregelen vanuit het Rijk zijn nodig om tot een voortvarende aanpak te komen. Met het programma Gezonde Leefomgeving (VWS), de Commissie Geurhinder Veehouderijen en met het Schone Lucht Akkoord wordt gewerkt aan het verbeteren van de leefomgevingskwaliteit en gezondheid.

Klimaatadaptatie is de andere belangrijke pijler onder het verduurzamen van de verstedelijking. Vanuit het Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie (DPRA) is op landsdeelniveau (Brabant - Limburg) eind 2018 een uitvoeringsprogramma opgesteld in samenwerking met de subregio's. Afzonderlijke gemeenten hebben een stress-test uitgevoerd en uitvoeringsprogramma's opgesteld.

Voor de beoogde Schaa sprong bereikbaarheid zijn afspraken gemaakt naar aanleiding van het MIRT-onderzoek Verstedelijking en Bereikbaarheid Brainport Eindhoven (2020). Met het SmartwayZ.NL wordt hier op een innovatieve wijze invulling aan

gegeven. Speerpunt voor het openbaar vervoer is Eindhoven KnoopXL. Een propositie voor de Brainportlijn is ingediend voor het Nationaal Groeifonds.

Het economisch succes van de regio biedt kansen maar leidt ook tot een toenemende vraag naar bedrijventerreinen in de regio. Met regionale ontwikkelingsstrategieën en de subregionale afspraken voor woningbouw- en bedrijventerreinen programmering zoeken de samenwerkende partijen aan een evenwichtige ontwikkeling van stedelijk gebied en ommeland.

Met een groot aantal programma's en afsprakenkaders wordt gewerkt aan de ambitie tot een *Nieuwe balans in het landelijk gebied*. Drie samenhangende opgaven zijn hier van belang: het herstel van natuurlijke systemen, versterking van landschap en natuur en de vitaliteit van de regio. Met de samenwerking in het kader van NOVI-gebied De Peel wordt hier invulling aan gegeven. Ook met de gebiedsgerichte aanpak Groenblauwe Opgaven wordt in vijf gebiedsprocessen gewerkt aan deze ambitie. Verder zijn er initiatieven voor Nationale Parken Nieuwe Stijl (Van Gogh, Peelvenen, De Grootte Heide). Aan de stikstofproblematiek en de verduurzaming van de agrarische productie en de voedselketen wordt onder meer gewerkt in de Brabantse aanpak stikstof, het programma sanering en Verduurzaming Veehouderij en zoekgebieden Mestbewerkingslocaties.

Er zijn diverse programma's gericht op een integrale aanpak van de waterproblematiek voor stedelijk én landelijk gebied, zoals Nationaal Deltaprogramma 2022, Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie, waterbeheerprogramma's van de waterschappen en het stroomgebiedbeheerplan van de Maas.

DISCUSSIE

Het is niet eenvoudig om 1-2-3 de vraag te beantwoorden of er met de huidige inspanningen (vigerende programma's en afsprakenkaders) voldoende wordt gewerkt aan het realiseren van de hoofdopgaven en de 'complete' regio. Om hier inzicht in te krijgen is een passende monitor nodig.

In 2021 verschenen meerdere rapportages over Brede Welvaart, zoals van de Rabobank en het verslag van het onderzoek MRE en Brede welvaart (Stichting Historie der Techniek – TU Eindhoven), een bewerking van de regionale CBS-monitor. Het is gemiddeld genomen 'goed toeven' in de regio, maar er zijn ook uitdagingen. Met deze rapportages heeft de regio al beter zicht gekregen op de ontwikkeling van welvaart en welzijn. De thema's uit de omgevingsagenda voor de fysieke leefomgeving dragen hier in belangrijke mate aan bij. In deze rapporten worden, naast de gemiddelde score voor de regio als geheel, ook verschillen zichtbaar tussen deelregio's op gebieden van gezondheid, inkomen, ruimtelijke kwaliteit en dergelijke. Ook de provincie heeft, in het recente addendum op het bestuursakkoord, Brede Welvaart als thema benoemd.

In deze voortgangsrapportage bij de Omgevingsagenda 2021 wordt verslag gedaan van de voortgang op de afsprakenkaders en programma's die in de Omgevingsagenda zijn opgenomen. Waar daar aanleiding voor is, worden op de Omgevingsdag van 8 december 2021 werkateliers georganiseerd voor het verkennen van opgaven uit de Omgevingsagenda. Tijdens de Omgevingsdag wordt verslag gedaan van besluitvorming en/of worden besluiten genomen op de in de omgevingsagenda opgenomen kaders en programma's.

In de voortgangsrapportage ligt de focus op de voortgang van het proces van realisatie van de afsprakenkaders en programma's. De inhoudelijke informatie over deze afsprakenkaders en programma's staat in hoofdstuk 5 van de Omgevingsagenda Zuidoost-Brabant en wordt niet herhaald in deze voortgangsrapportage.

De Omgevingsagenda en deze halfjaarlijkse voortgangsrapportage zijn sturend voor het programma van de halfjaarlijkse Omgevingsdagen. Naast het delen van successen worden tijdens de Omgevingsdagen ook (proces)afspraken gemaakt over acties en afspraken die achterblijven in realisatie.

VOORTGANGSMELDING OP LOPENDE AFSPRAKENKADERS EN PROGRAMMA'S

Verstedelijkingsakkoord SGE

In de periode april-november 2021 is door de betrokken partijen achtereenvolgens gewerkt aan een analyse en een narratief, en vervolgens aan de daaruit volgende afspraken. Dit betreft mede de uitwerking van de afspraken naar aanleiding van het MIRT onderzoek Verstedelijking en Bereikbaarheid Brainport Eindhoven, zoals opgenomen in de Omgevingsagenda Zuidoost Brabant 2020 en de voortgangsrapportage van juli 2021. Eind oktober is een eindconcept opgeleverd ten behoeve van bespreking in het SGE portefeuillehoudersoverleg Ruimte, de negen colleges van de SGE-gemeenten, GS, de Programmaraad SmartwayZ.NL, de waterschappen en de betrokken ministeries. Het streven is om het verstedelijkingsakkoord begin 2022 in een BO MIRT te ondertekenen.

De behandeling van het Verstedelijkingsakkoord SGE in de programmaraad Smartwayz is uitgesteld naar december 2021 en de ondertekening zal – ten gevolge van uitstel van het BO MIRT – op zijn vroegst in het eerste kwartaal van 2022 plaatsvinden.

Bespreken op de Omgevingsdag:

- Agendapunt 1.1, 1.2: kennisnemen van de samenhang tussen de verstedelijkingsstrategie Brabant, verstedelijkingsakkoord en subregionale ontwikkelingsstrategieën.
- Ontwikkelatelier 2: in het ontwikkelatelier wordt gesproken over de inhoudelijk afstemming en het maken van een procesafpraak richting de definitieve vaststelling van Ontwikkelingsstrategieën tijdens de eerste Omgevingsdag in 2022.

Brainport Nationale Actieagenda (BNA)

De jaarlijkse voortgangsrapportage wordt door ministerie EZK, provincie en Stichting Brainport opgesteld. In juni 2021 verscheen deze over het derde uitvoeringsjaar (raadpleegbaar via de website van Brainport). De coronacrisis bracht bedrijven en mensen veel onzekerheid. Contactbeperkende maatregelen werden geïntroduceerd. De nadelige effecten voor de horeca, vrijetijdsbesteding en detailhandel zijn groot. De liquiditeit in deze sectoren kwam onder druk en plannen voor new business of uitbreiding bleven liggen. Maar het hart van het Brainport ecosysteem gevormd rond de hightech maakindustrie toont zich in deze coronacrisis wel robuust en weerbaar. De BNA vormt één van de fundamenten onder het Verstedelijkingsakkoord voor het SGE.

Door het doen van een Bid heeft de regionale triple-helix samenwerking Stichting Brainport een nieuw kabinet uitgedaagd om haar partnerschap te continueren en te intensiveren.

Legenda

- Groen - loopt volgens afspraak
- Oranje - loopt volgens afspraak met aandachtspunten
- Rood - loopt niet volgens afspraak

Regiodeal Brainport Eindhoven

Het jaar 2021 is het laatste jaar waarin bijdragen aan projecten kan plaatsvinden. Hierin wordt in 2021 door alle betrokken energie gestoken, om te voorkomen dat de rijksbijdrage niet wordt benut. De projecten moeten uiterlijk eind 2025 zijn afgerond. De Regiodeal vormt één van de fundamenten onder het Verstedelijkingsakkoord voor het SGE.

Door het doen van een Bid heeft de regionale triple-helix samenwerking Stichting Brainport een nieuw kabinet uitgedaagd om haar partnerschap te continueren en te intensiveren.

Woondeal Stedelijk Gebied Eindhoven

De Woondeal vormt één van de fundamenten onder het Verstedelijkingsakkoord voor het Stedelijk Gebied Eindhoven, waarbij de gemaakte afspraken onverkort van toepassing blijven. Diverse van de negen locaties hebben inmiddels een bijdrage gehad uit de opeenvolgende tranches Woningbouwimpuls. In de jaren 2019-2020 zijn er in het SGE 7.031 woningen opgeleverd. Dit is 11% van de afgesproken 62.000 woningen. Daarmee zitten we redelijk op schema.

SmartwayZ.NL

De druk op het programma neemt toe door de stikstofproblematiek die tot vertraging leidt. Daarnaast stijgen de kosten van zowel het onderhoud van bestaande wegen als de aanleg van nieuwe infrastructuur. Dit alles maakt op een andere manier (blijven) werken en het verder ontwikkelen van nieuwe vormen van (gedeelde) mobiliteit nog belangrijker. SmartwayZ.NL vormt één van de fundamenten onder het Verstedelijkingsakkoord voor het SGE.

Op basis van het MIRT-onderzoek verstedelijking en bereikbaarheid en diverse deelonderzoeken worden vervolgstappen voorbereid. Hieronder valt:

- Het tekenen van het verstedelijkingsakkoord SGE door Rijk, provincie en regio.
- Op basis van een ruimtelijke inpassingsstudie naar de multimodale knoop Eindhoven Centraal de resterende varianten bespreken en hier een keuze uit maken. Er is door Eindhoven samen met provincie en Rijk een plan van aanpak opgesteld en een projectorganisatie ingericht die in verbinding staat tot de Programmaraad SmartwayZ.NL. Daarnaast is er een stuurgroep bestaande uit Rijk, provincie en Eindhoven.
- Voor mobiliteitstransitie wordt op basis van een verdiepend onderzoek uitgewerkt welke maatregelen nodig zijn voor een betekenisvolle eerste stap.

In de studie naar het hoofdwegennet en onderliggend wegennet (netwerkstrategie) wordt een aantal mogelijke oplossingen onderzocht, inclusief een indicatie van de kosten. Deze worden voorbereid ter bespreking op het eerstvolgende BO MIRT.

(Verrijkte) Gebiedsvisie Brainport City

De (verrijkte) gebiedsvisie Brainport City is één van de fundamenten onder het Verstedelijkingsakkoord voor het Stedelijk Gebied Eindhoven en wordt de facto opgevolgd door de van het Verstedelijkingsakkoord onderdeel uitmakende “Visie Stedelijk Gebied Eindhoven 2040: Naar één slim, gezond en inclusief stedelijk gebied”.

Brainport Smart District (BSD)

In het SGE is besloten 2.100 (i.p.v. 1.500) woningen te realiseren in BSD en daarnaast nog 500 tijdelijke woningen (Woondeal). De besluitvorming over het stedenbouwkundig plan, beeldkwaliteitsplan en planologische maatregel start in eind 2021.

Er loopt een onderzoek om het BSD-plangebied onder te brengen in een Innovatief Ontwikkelbedrijf. Gemeente Helmond en Provincie Noord-Brabant nemen hier in het 4e kwartaal van 2021 een besluit over. Het onderzoek zit inhoudelijk in een afrondende fase. **Tijdens de maanden september – december 2021 zal de bestuurlijke besluitvorming in beide organisaties plaatsvinden.**

Propositie Brainportlijn (Nationaal Groeifonds)

De onderliggende opgave voor deze propositie vormt één van de fundamenten onder het Verstedelijkingsakkoord voor het Stedelijk Gebied Eindhoven. Op 9 april 2021 hebben de ministers van Financiën en Economische Zaken en Klimaat het advies van de onafhankelijke beoordelingsadviescommissie voor de 1ste tranchevoorstellen voor het Nationaal Groeifonds overgenomen. Zuid-Nederland en ook Brainport Eindhoven zijn daarin goed vertegenwoordigd. **Voor de Brainportlijn is een reservering opgenomen voor het innovatieprogramma.** Deze reservering is bestemd voor het verder ontwikkelen van een ‘green & smart’ mobiliteitssysteem en blijft vooralsnog beschikbaar in afwachting van een aangepast voorstel binnen negen maanden na 9 april.

Regionale Mobiliteitsagenda

Afgesproken is de regionale Mobiliteitsagenda 2021 het komende jaar te actualiseren. De planning is om de geactualiseerde agenda in de eerste helft van 2022 tijdens de Omgevingsdag vast te leggen. Op dit moment loopt het proces. De regio is haar eigen inzet aan het bepalen, waarna het gesprek gevoerd kan worden over de gezamenlijke afspraken die vastgelegd moeten worden in de regionale agenda.

Bespreken op de Omgevingsdag:

- Agendapunt 1.6: kennisnemen van de voortgang en insteek N69zuid/N74

Regionaal Uitvoeringsprogramma Mobiliteit

Op basis van de geldende regionale mobiliteitsagenda wordt een programma opgesteld. Voor 2022 hebben de gemeenten hun input geleverd. Op basis van de aangeleverde input wordt een gezamenlijk programma opgesteld. Het regionaal mobiliteitsprogramma 2022 wordt ter instemming/vaststelling voorgelegd aan de Omgevingsdag van december 2021.

Bespreken op de Omgevingsdag:

- Agendapunt 1.5: vaststellen

Actie- en Investeringsagenda Coronaherstel

Door de allocatie van de EU-REACT-middelen en de bijdrageregeling hebben het afgelopen half jaar verschillende projecten financiering gevonden. De bijdrageregeling maakt het mogelijk om 15 projecten te versnellen. Er zijn zes projecten in 12 gemeenten van start gegaan door 7,5 mln EUR uit Europa naar Brabant te halen, met additioneel 10+ mln EUR voor innovatieprojecten bij Brabantse ondernemingen. In Zuidoost-Brabant is 2,6 miljoen EUR beschikbaar gekomen voor projecten in Eindhoven en Helmond. De voortgang van beide sporen wordt besproken in het Portefeuillehoudersoverleg Economische Zaken van de Metropool-regio.

Regionale Energiestrategie Zuidoost-Brabant

Het portefeuillehoudersoverleg energietransitie heeft samen met de Stuurgroep RES op 29 september 2021 jl. de RES 1.0 vrijgegeven voor besluitvorming. Het proces van opstellen en participatie heeft langer geduurd dan gepland. Er is een planMER opgesteld. Uiterlijk 31 december vindt besluitvorming plaats over de RES 1.0 door de besturen van de 21 gemeenten, provincie en 2 waterschappen. Na vaststelling van de RES 1.0 zal deze worden gedeeld met het Rijk. De reacties van de gemeenteraden, provincie en waterschappen worden ook toegevoegd. Deze reacties worden daarnaast betrokken bij de verdere uitwerking van het nieuwe Samenwerkings- en uitvoeringsprogramma RES en meegenomen in de doorontwikkeling naar de RES 2.0. De definitieve versie van de RES 1.0, inclusief een Publieksversie is terug te vinden zijn op de website www.energieregionre.nl.

Gelijktijdig wordt door de verschillende partijen op lokaal, subregionaal en regionaal niveau gewerkt aan de uitvoering. De uitdaging is om dit samen goed te organiseren tussen gemeenten, provincie, netbeheerders en andere maatschappelijke partners. Om hier invulling aan te geven stelt de regio een Samenwerkings- en uitvoeringsprogramma RES op.

Bespreken op de Omgevingsdag:

- Ontwikkelatelier 1: strategiebepaling ten aanzien van problematiek netcapaciteit.

Programma Aardgasvrije Wijken & Transitie warmtenet Helmond

In het Klimaatakkoord is afgesproken dat iedere gemeente eind 2021 een transitievisie warmte heeft. Het merendeel van de gemeenten ligt op schema om deze visie nog dit jaar in de raad vast te kunnen stellen. Op een later moment moeten hieraan uitvoeringsplannen worden gekoppeld.

Regionale afstemming over warmtebronnen vindt plaats in het kader van de Regionale Energiestrategie (RES). In proeftuin 't Ven (Eindhoven) participeren Woningcorporaties 'thuis, Wooninc., Woonbedrijf, en Enpuls. Voor zover bekend heeft vanuit de regio Zuidoost alleen de gemeente Eindhoven een aanvraag ingediend voor de derde selectieronde proeftuinen (Generalenbuurt). Helmond zet niet in op de 3e tranche, maar op een transitie van het Warmtenet.

Helmond heeft met de provincie Noord-Brabant en Ennatuurlijk een samenwerkingsovereenkomst getekend voor de transitie van het Warmtenet. Hierbij zijn ook BZK en EVK aangehaakt. Dit betreft overigens geen proeftuin uit het programma Aardgasvrije Wijken van het Rijk. Omdat er geen draagvlak is voor Biomassa heeft Ennatuurlijk in mei 2021 besloten in te zetten op onderzoek naar een aquathermie oplossing. Dit is een zeer positieve stap, die echter in kaders en regelgeving veel uitdagingen geeft. Daar komt bij dat de regelgeving rond PFAS is aangescherpt en in dit onderzoek extra aandacht vraagt.

Het aardgasvrij maken van de regio blijkt een gigantische en ingewikkelde opgave. De eerste ervaringen leren dat gemeenten momenteel onvoldoende financieel en organisatorisch (kennis en capaciteit) zijn toegerust door de rijksoverheid om deze opgave goed op te kunnen pakken. Het Programma Aardgasvrije wijken schiet – mede gelet op de omvang van de opgave – te

kort. **Gemeenten lopen tegen diverse grenzen en beperkingen (juridisch, organisatorisch, financieel, beperkte netwerkcapaciteit) aan om de opgave om toe te werken naar een aardgasvrije regio voortvarend op te kunnen pakken.**

Bespreken op de Omgevingsdag:

- Agendapunt 1.0: naar aanleiding van de voortgangsrapportage wordt een besluit voorgelegd.

Programma Gezonde Groene Leefomgeving

In 2016 sloten de VNG en Zorgverzekeraars Nederland (ZN) een convenant gericht op een goede samenwerking tussen gemeenten en zorgverzekeraars op zorg en ondersteuning. Met ondersteuning van VWS zijn regiobeelden opgesteld over de zorgvraag, zorgaanbod, gezondheid en leefstijl, bevolkingsontwikkeling en de sociale en fysieke omgeving in regio's, waaronder Zuidoost-Brabant. In twee deelregio's (de Peelgemeenten (6) en Eindhoven met de randgemeenten, Kempen en A2 gemeenten (15)) wordt dit met zorgverzekeraars en zorg- en welzijnsorganisaties uitgewerkt in regiovisies, regio-opgaven en samenwerkingsagenda's. Vanuit de VNG wordt de stand van zaken in de regio's gemonitord en gerapporteerd aan VWS.

De provincie werkt aan een beleidskader gezondheid waarin ook de relatie met de inrichting van de fysieke leefomgeving wordt gelegd. **Deze processen zijn nog niet verbonden, waardoor mogelijk kansen onbenut blijven. Provincie en gemeenten gaan onderzoeken waar beide processen elkaar kunnen versterken.**

Welcome to
Eindhoven Airport
Terminal
Arrivals & Departures

Eindhoven Airport

Luchthaven Eindhoven Overleg (LEO)

De nieuwe overlegstructuur Luchthaven Eindhoven Overleg (LEO) is opgericht en functioneert.
Het Regionaal meetnet luchtkwaliteit is in 2021 operationeel geworden. Het meetnet geluid is nog in ontwikkeling.
Voor het realiseren van het doel reductie geluidbelasting met 30% in 2030 is de basisinformatie verzameld, de wijze van meten is onderwerp van gesprek. De uitkomst wordt vastgelegd in nieuw luchthavenbesluit 2023 of 2024. De mogelijkheden meerwaarde voor de regio zijn verkend (rapport van Berlo) en worden verder uitgewerkt. Voor het verbeteren communicatie naar de omgeving is een vernieuwde website operationeel.
De planning is niet gehaald.

Subregionale ontwikkelingsstrategieën

Op de Omgevingsdag van juli 2021 is ingestemd met de plannen van aanpak voor de ontwikkelstrategieën van de drie subregio's. Conform de toen vastgestelde gezamenlijke uitgangspunten worden de ontwikkelstrategieën in het najaar van 2021 opgesteld. Op de Omgevingsdag van december 2021 worden de hoofdlijnen van de verschillende ontwikkelstrategieën, de stand van zaken van het Verstedelijkingsakkoord en de Verstedelijkingstrategie Brabant gedeeld. Tevens wordt dan verkend op welke punten deze strategieën elkaar kunnen versterken en waar de gezamenlijke belangen zitten, gericht op het realisatieproces en komende regionale programmeringsafspraken.

Bespreken op de Omgevingsdag:

- Agendapunt 1.1/ 1.2 en ontwikkelatelier 2. Zie tekst bij verstedelijkingsakkoord SGE.

Subregionale afspraken woningbouwprogrammering

Voor vier regio's worden subregionale afspraken gemaakt over de woningbouwprogrammering.

Stedelijk Gebied Eindhoven (SGE). In 2021 is een regionaal woningbehoefteonderzoek voor het SGE uitgevoerd, mede op basis van de provinciale prognoses (2020). De nieuwe ontwikkelingen en informatie over huishoudensontwikkeling en de daarmee samenhangende woningvraag hebben – samen met de versnellings- en verstedelijkingsopgave – geleid tot een actualisatie van het Afsprakenkader Wonen. Een concept-Afsprakenkader Wonen SGE 2022 is in september 2021 door de portefeuillehouders Wonen van de SGE-gemeenten en de provincie vastgesteld voor besluitvorming. Dit afsprakenkader vormt één van de fundamenteën onder het Verstedelijkingsakkoord voor het Stedelijk Gebied Eindhoven. Tevens is door de SGE-gemeenten afgesproken om één gezamenlijke aanvraag te doen voor de Flexpool-middelen van de provincie.

In De Peel wordt gewerkt conform de Woonafspraken De Peel 2020.

De Kempen hanteert de Kempische visie op wonen (2019-2023).

De samenwerking op het thema wonen in de subregio A2 wordt ingevuld met een periodiek overleg waarin onderling informatie, plannen, kennis en ervaringen worden uitgewisseld. De eerste stappen om te komen tot een gezamenlijk, subregionaal, woningbehoefteonderzoek zijn gezet en worden vervolgd.

Bespreken op de Omgevingsdag:

- Agendapunt 1.7. Regionale begrippenlijst wonen: vaststellen.
- Agendapunt 1.8. Voortgang regionaal afsprakenkader wonen: kennismaken van voortgang en inhoud subregionaal afsprakenkader wonen (SGE).

Subregionale afspraken bedrijventerreinenprogrammering

De coördinatie van de subregionale bedrijventerreinenafspraken is belegd bij het samenwerkingsverband Metropoolregio Eindhoven.

De Kempengemeenten hebben met de partners in de regio, ondernemersplatform, onderwijsinstellingen en Brainport Development begin 2020 een Kempenmanifest vastgesteld met ambities die gericht zijn op het versterken van de economie en samenwerking. De programmeringsafspraken zijn vastgelegd in de “Visie en programmering bedrijventerreinen De Kempen”. De Peelgemeenten hebben hun programmeringsafspraken opgenomen in de “Programmering Bedrijventerreinen De Peel 2020”. De gemeente Helmond werkt samen met de Peelgemeenten aan de ambitie om een regionaal bedrijventerrein te realiseren. De A2-gemeenten hebben hun afspraken opgenomen in de “Visie bedrijventerreinen A2-gemeenten”. De SGE-gemeenten hebben de programmering uit 2016 geactualiseerd in de “Programmering nieuwe werklocaties Stedelijk Gebied Eindhoven 2021”. Deze programmering vormt één van de fundamenten onder het Verstedelijkingsakkoord voor het Stedelijk Gebied Eindhoven.

Op 24 februari 2021 heeft er een extra Omgevingsdag Bedrijventerreinen plaatsgevonden waar de gezamenlijke definitieve afspraken zijn vastgesteld, zowel kwantitatief als kwalitatief (uitvoeringsagenda). Daarnaast is er in 2021 overeenstemming bereikt over de manier waarop de coördinatie tussen de vier subregio’s voor de programmering bedrijventerreinen voorafgaand aan besluitvorming in het RRO (Omgevingsdag) versterkt kan worden.

Met het project Grote Oogst wil de provincie een impuls geven aan het verduurzamen van bedrijventerreinen. In Zuidoost-Brabant zijn drie terreinen geselecteerd om samen met gemeenten, bedrijven en andere partijen mee aan de slag te gaan: De Hurk – Eindhoven, Hoogeind/BZOB – Helmond en Ekkersrijt – Son en Breugel.

Bespreken op de Omgevingsdag:

- Agendapunt 1.3: (gerelateerd) brownfields. Vertrouwelijk. Zie de agenda van de Omgevingsdag.
- Agendapunt 1.4: onderzoek subregio de Kempen. Kennismaken van de voortgang van het onderzoek.

Gebiedssamenwerking Zuidoostelijke Zandgronden (NOVI-gebied de Peel + IBP vitaal platteland)

De definitieve status NOVI-gebied De Peel is toegekend. Er is begonnen met het inrichten van de governance, het opstarten van vitale tafels en werksporen rondom Peelbrede thema's. Een voorbeeld hiervan is het verbreden van het economisch perspectief via onder andere het opstellen van een investeringsagenda en het vaststellen van de huidige en gewenste voetafdruk van de activiteiten in de Peel. Voor de 2e tranche van het IBP zijn projecten ingebracht. Deze zijn beoordeeld en (deels voorwaardelijke) toekenning heeft plaatsgevonden.

Nationale Klimaatadaptatiestrategie (NAS)

De Nationale Klimaatadaptatiestrategie is doorvertaald naar het Uitvoeringsprogramma en Strategie Klimaatadaptatie Zuid-Nederland. Gemeenten voeren uiterlijk 2021 een klimaatdialoog uit en stellen een uitvoeringsprogramma op.

Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie (DPRA)

Rijk, provincie, gemeenten en waterschappen herbevestigen de gezamenlijke ambitie dat Nederland in 2050 klimaatbestendig en waterrobuust is ingericht met vier tussendoelen. De Deltacommissaris stelt t.a.v. de tussendoelen de volgende herijkte deltabeslissing Ruimtelijke adaptatie voor om tot de ambitie van een klimaatbestendige en waterrobuuste inrichting van Nederland in 2050 te komen:

- **Tussendoel 1:** klimaatbestendig en waterrobuust inrichten is vanaf 2020 in al het beleid en handelen van de partijen een vast onderdeel.
- **Tussendoel 2:** overheden analyseren de kwetsbaarheid van het eigen gebied met een stresstest ('weten'), vertalen de resultaten van deze analyse in een risicodialoog met alle relevante (gebieds)partners naar een adaptatiestrategie met concrete doelen ('willen') en borgen de beleidsmatige en juridische doorwerking van deze ambitie ('werken') in een uitvoeringsagenda, overige programma's, kaders en wet- en regelgeving. Deze cyclus is geen eenmalig proces, maar wordt periodiek doorlopen. De cyclus wordt eens in de zes jaar herhaald, of eerder als daar aanleiding voor is.
- **Tussendoel 3:** klimaatbestendig en waterrobuust inrichten wordt geborgd in het beleid en handelen van alle overheden, zodat het onderdeel is van alle werkzaamheden in de ruimtelijke inrichting. Uiterlijk in 2022 zorgen provincies voor borging in de provinciale omgevingsvisies. Uiterlijk in 2024 zorgen gemeenten voor borging in gemeentelijke omgevingsvisies.
- **Tussendoel 4:** uiterlijk eind 2021 zijn stresstesten uitgevoerd voor de nationale vitale en kwetsbare functies. Eind 2023 is een realistische ambitie geformuleerd en vastgelegd in beleid en toezicht of in een andere passende vorm.

Op het schaalniveau van Brabant en Limburg wordt via werkregio's met gemeenten en waterschappen samengewerkt aan klimaatstresstesten, klimaatdialogen, en per gemeente wordt een uitvoeringsagenda opgesteld. Dit draagt bij aan het gezamenlijk uitvoeringsprogramma klimaatadaptatie Zuid-Nederland. In Zuidoost-Brabant Brabant zijn er twee werkregio's. De Regionale Uitvoeringsagenda Klimaatadaptatie Zuidoost-Brabant is gericht op doorontwikkeling van de werkregio's naar een grotere uitvoeringskracht op klimaatadaptatie en verbinding van klimaatadaptatie van de wateropgave met het ruimtelijke ordeningsspoor.

De werkregio's kunnen tot uiterlijk 31 augustus 2022 een beroep doen op de bijdrageregeling 'klimaatadaptatieprojecten Noord-Brabant'. De uitvoeringsagenda's die elke regio opstelt zijn hierbij leidend. Via de bijdrageregeling ondersteunt de provincie projecten die gericht zijn op het tegengaan van de effecten van extreem weer door klimaatverandering, zoals wateroverlast en verdroging. De bijdrageregeling is met een bijdrage van 3.000.000 euro opengesteld van 1 september 2021 t/m 31 augustus 2022.

Gebiedsgerichte Aanpak Groenblauwe Opgaven

Voor Peelvenen, Strabrechtse Heide, Kempenland, Leenderbos & Grootte Heide & De Plateaux, en Weerter- en Budelerbergen & Ringselven lopen vijf gebiedsprocessen om aanvullend op de bekende huidige opgaven van NNB en KRW te bezien welke extra inzet nodig is om het N2000 gebied te versterken en een duurzaam perspectief te bieden aan de landbouw in de randzones rondom die gebieden. De processtappen verschillen per gebied. Grofweg wordt voor elk gebied vanuit een verkenning een gebiedsplan opgesteld, dat via planuitwerkingen richting realisatie gaat.

Het gebiedsproces rondom de Weerter- en Budelerbergen & Ringselven moet nog opgestart worden.

Brabantse Aanpak Stikstof Natura 2000

Op regionaal niveau ondersteunen regionale ondersteuningsloketten de totstandkoming van (stikstof)transacties. Tijdens de Omgevingsdagen kunnen signalen en knelpunten rondom deze transacties en tussen vraag en aanbod geadresseerd en opgepakt worden. Op provinciaal niveau is er een Stikstofafel die regie voert over de Brabantbrede aanpak stikstof. Het gaat om het uitwisselen van kennis en informatie, duiden van signalen, zorgdragen voor afstemming tussen inhoudelijke ontwikkelingen en belangen en het monitoren van de voortgang van de aanpak stikstof in Brabant. Vanuit de regio Zuidoost-Brabant zijn het poho-overleg Transitie Landelijk Gebied, Eindhoven en Helmond vertegenwoordigd aan de provinciebrede tafel.

Schone Lucht Akkoord

In het najaar van 2021 hebben 81 gemeenten, 12 provincies en de Rijksoverheid zich verbonden aan het Schone Lucht Akkoord. Door de portefeuillehouders Transitie Landelijk Gebied is het initiatief genomen om toetreding te verkennen van de gehele regio Zuidoost-Brabant (nu hebben drie gemeenten uit de regio het Akkoord ondertekend). Enkele gemeenten in de regio hebben, gebaseerd op deze uitgevoerde verkenning, toegezegd te gaan toetreden aan het Schone Lucht Akkoord. Als vervolg op de verkenning wordt er ambtelijk samengewerkt tussen deelnemende gemeenten in Zuidoost-Brabant en de provincie Noord-Brabant. Momenteel wordt een lobby-strategie verkend om richting het Rijk beroep te doen op meer capaciteit en middelen ter invulling van het Akkoord. Deze lobby wordt ondersteund door alle 21 gemeenten in de regio, en zal invloed hebben of er regionaal ondertekend gaat worden. Als dit leidt tot een gezamenlijke uitvoering, zal dit nader afgestemd en geborgd worden.

Commissie Geurhinder Veehouderijen

In 2019 heeft de staatssecretaris het rapport 'Geur bekennen' van de commissie en haar eerste reactie op het rapport naar de Kamer gestuurd. In november 2020 is door het Bestuurlijk Overleg transitie landbouw (BOTL) bestaande uit provincie, vier Brabantse regio's en waterschappen een brief gestuurd naar de staatssecretaris waarin wordt aangedrongen op een herstelplan voor het reduceren van de geuremissie uit bestaande stallen met combiluchtwassers. **Vanuit het Kabinet is op deze brief nog geen afdoende antwoord gekomen. Het beoogde herstelplan voor het oplossen van de geurhinder door veehouderijen is daarom op korte termijn niet in zicht. Daarnaast bemoeilijkt de huidige regelgeving de aanpak van geurhinder op lokaal niveau. Dit probleem vraagt mogelijk opschaling op Brabant/Limburg niveau.**

Bespreken op de Omgevingsdag:

- Agendapunt 1.0: aanvullende lobby-actie, zo mogelijk op niveau Brabant-Limburg.

Van Gogh Nationaal Park i.o.

De in maart 2020 ingediende statusaanvraag Nationaal Park is door het Ministerie LNV aangehouden, omdat de huidige Natuurbeschermingswet en de Standaard voor de gebiedsaanduiding Nationale Parken nog niet zijn ingericht voor de 'nieuwe stijl' benadering waar het Brabantse initiatief op voorsorteert. **Besluitvorming over de statusaanvraag wordt daarom uitgesteld tot na de evaluatie van het landelijke Programma Nationale Parken in 2022.** In de tussentijd wordt met het Rijk verkend hoe het Rijk als partner de realisatie van onderdelen van het Masterplan kan steunen. Door de deelnemende partijen is een Samenwerkingsovereenkomst ondertekend en een governance ingericht voor de periode 2021-2023. Daarbij is per 1 januari 2021 een stichting Van Gogh Nationaal Park opgericht met een uitvoerend Parkbureau. Alhoewel de status van Nationaal Park nog niet is verkregen, is er wel een groeiende beweging en worden projecten ontwikkeld en uitgevoerd.

Voornemen Peelvenen Nationaal Park

LNV heeft voor Nationaal park nieuwe stijl Peelvenen een subsidie tijdelijke ondersteuning Nationale parken toegekend. I.v.m. bestuurlijke perikelen is het proces om invulling te geven aan het onderliggende projectplan tijdelijk stil komen te liggen. Ambtelijk is in oktober 2021 het proces weer opgepakt. Een ambtelijk voorstel voor de beeldvorming van een nationaal park nieuwe stijl Peelvenen en de positionering in de gebiedsontwikkeling Peelvenen is in ontwikkeling. Deze stap is noodzakelijk voordat de uitvoering van het projectplan kan starten.

Het proces heeft een aantal maanden stilgelegen waardoor het projectplan nog niet in uitvoering is gekomen. Ondertussen zijn de contouren voor de gebiedsontwikkeling Peelvenen ontwikkeld. Als nationaal park nieuwe stijl Peelvenen binnen de contouren van de gebiedsontwikkeling een plek krijgt heeft dit een positief effect op het verminderen van de bestuurlijke drukte.

Benelux Grensoverschrijdend Territoriale Samenwerking Natuurgrenspark De Grote Heide

Voor natuurgrenspark De Grote Heide is een Benelux Grensoverschrijdend Territoriale Samenwerking (BGTS) opgericht. Dit betekent dat er concrete afspraken zijn en worden gemaakt over opgaven c.q. projecten. Er is een projectplan waarin de projecten voor de korte en langere termijn staan beschreven. Bij de gemeenten is het natuurgrenspark verankerd in verschillende visies/beleidsplannen, denk hierbij aan structuurplannen, visie toerisme & recreatie en omgevingsvisies. Het projectplan wordt uitgevoerd en jaarlijks geactualiseerd. De uitvoering verloopt grotendeels volgens planning.

Waterbeheerprogramma's

De Waterbeheerprogramma's 2022-2027 worden eind 2021 vastgesteld.

Concept-Stroomgebiedbeheerplan Maas

In het Stroomgebiedbeheerplan wordt een overzicht geschetst van de ontwikkelingen en maatregelen geschetst. De uitvoering van de afgesproken maatregelen geschiedt volgens planning.

De grondwaterkwantiteit staat in Brabant onder druk, mede als gevolg van de eerdere droge jaren en veel onttrekkingen van grondwater voor drinkwatervoorziening, voor de industrie en voor beregening.

De waterschappen geven aan dat zij voor de ecologische toestand op koers liggen en in 2027 op orde zijn. Ook de gemeentelijke maatregelen lopen naar verwachting nog naar wens.

- Voor grondwater
- Voor ecologische toestand

Koepelovereenkomst Groenblauwe opgaven 2021-2027

De afspraken tussen de provincie en de waterschappen worden nader uitgewerkt in Maatwerkovereenkomsten per waterschapsgebied. Het gaat om afspraken over de te realiseren opgaven (prestaties), de financiering, de governance en programmering.

Programma Sanering en Verduurzaming Veehouderij

De subsidieregeling sanering varkenshouderijen (SRV) is in uitvoering. Het Brabantse animo voor de regeling is groot. Bijna tweederde van de 278 deelnemers komt uit Brabant.

Zoekgebieden Mestbewerkingslocaties

Er is besloten eerst een Uitvoeringsagenda Mest op te stellen. Deze Uitvoeringsagenda is gekoppeld aan het in ontwikkeling zijnde provinciale Beleidskader Landbouw en Voedsel (dat naar verwachting begin 2022 door GS en PS vastgesteld wordt). Daaruit moet blijken wat de gevolgen van kringlooplandbouw zijn voor de hoeveelheid mestbewerking en het benodigde type mestbewerkingsinstallaties en wat die gevolgen betekenen voor de ruimtelijke inpasbaarheid. De eerste uitwerking van de Uitvoeringsagenda Mest laat zien dat die van invloed is op de diverse criteria die zijn gehanteerd in de plan-MER bij de beoordeling van relatief geschikte locaties en zoekgebieden voor mestbewerking en de weging van deze criteria. De oplevering van het ontwerp plan-MER Mest is daarom uitgesteld tot helder is wat de consequenties van de Uitvoeringsagenda Mest zijn. **De Plan-MER Mestbewerkingslocaties is stilgelegd tot nader order maar dit heeft geen interventie.**

